

УДК 621.865.8

А.С.Мороз, В.О.Штинь

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ КЕРУВАННЯ ГАЗОПАЛИВНИМ БЛОКОМ КОТЛА

A.S.Moroz, V.O.Styn

MODELING OF THE BOILER GAS CONTROL SYSTEM

В загальному випадку система автоматичного керування газопаливним блоком повинна забезпечувати сталі значення температури води на виході з котла, в залежності від температури навколишнього середовища. Дана система автоматичного керування складається з трьох одноконтурних систем, керованих від мікроконтролера.

Одноконтурні системи призначені для: підтримання тиску газу в пальнику на заданому рівні; підтримання тиску повітря, що поступає від вентилятора; підтримання сталого розрідження димових газів в топці котла.

Температура води в більшій мірі залежить від тиску газу при згорянні його в пальнику. Оскільки тиск газу є важливим параметром для регулювання температури нагріву води і від його стабільності залежить якість роботи котла, то необхідно провести моделювання контуру стабілізації тиску газопаливного блоку, в якому і знаходиться основна кількість давачів.

Регулювання клапаном здійснюється за допомогою виконавчого механізму, який відкриває, або закриває його в те положення, відносно якого відбувається процес керування тиском подачі газу в котел. Для того, щоб отримати стабільне регулювання з швидким затуханням збурюючих коливань, при якому забезпечується умова стійкості, потрібно визначити степінь коливальності в системі.

Коливальність системи характеризується інтервалом часу, протягом якого буде змінюватися величина його регулювання. Зміна починається від максимального значення регульованої величини $\Delta hf_{\max}$, якій відповідають значення часу, протягом якого проходить перехідний процес. Також, щоб отримати стабільне регулювання даної розроблюваної системи автоматичного керування, необхідно для мікропроцесора встановити час перехідного процесу.

Час регулювання перехідного процесу t_{Π} це час, від моменту прикладання ступінчатої дії до моменту, після якого відхилення керуючої величини $\Delta hf(t)$ від нового її встановленого значення $hf(\infty)$ стають меншими деякого заданого числа ε_{f0} , до моменту, після якого виконується умова $((\Delta hf/dt) - hf(\infty) \leq \varepsilon_{f0})$. Показник характеризує швидкодію системи регулювання.

Схема одноконтурної системи представлена на рис. 1.

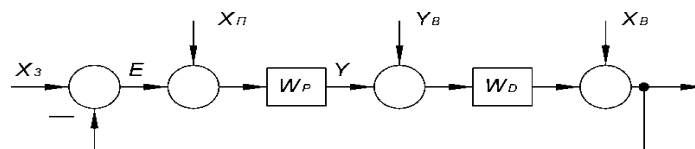

Рисунок 1. Схема одноконтурної системи.

В даній алгоритмічній схемі, в якій датчик відноситься до регулюючого пристрою і умовно прийнято, що у вихідному суматорі зрівнюються безпосередньо

фізичні величини x_3 і x . Сигнал помилки має таку саму розмірність, що і величини x_3 і x . По значенню можна прямо визначити точність системи.

Дані для розрахунків значень зміни тиску газу, який поступає у пальник, приведені в таблиці 1.

Таблиця 1. Дані для розрахунків значень зміни тиску газу

P, t	1,00,	1,003	1,012	1,024	1,052	1,100	1,120	1,142	1,180	1,192	1,200
t, c	0	25	40	60	100	160	200	250	400	500	1000

Криву розгону знаходимо по формулі:

$$P(t) = \frac{P_T - P_0}{P_{уст} - P_0}$$

де P_T - поточне значення тиску газу підведеного до пальника водогрійного котла; P_0 - початкове значення тиску газу до початку експерименту; $P_{уст}$ - кінцеве значення визначення тиску газу після проведення експерименту.

Дані розрахунків по визначенню кривої розгону графіка перехідної функції приведені в таблиці 2.

Таблиця 2. Дані розрахунків по визначенню кривої розгону

P, t	0	0,005	0,05	0,11	0,25	0,50	0,61	0,70	0,89	0,95	1
t, c	0	25	40	60	100	160	200	250	400	500	1000

При побудові графіка перехідної функції $Wp(p)$, $P(t_1)$ - постійна визначена величина буде рівною $h(t_1) = 0,632$. Після побудови графіка по розрахунках функції $P(t)$ і по даних з таблиці проводимо до кривої дотичну. Побудова графіка кривої розгону перехідної функції повинна задовольняти додатну апроксимацію. Важливо, щоб в об'єкта число неоднакових ланок було не менше трьох, а їх сталі часу незначно відрізнялися один від одного. Тоді крива перехідного процесу зберігає S-подібну форму. Побудова графіка кривої розгону перехідної функції $Wp(p)$ приведена на рис. 2.

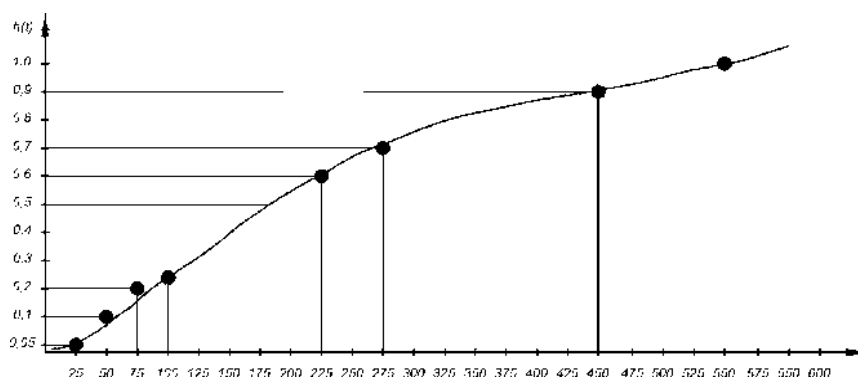

Рисунок 2. Графік кривої розгону перехідної функції $Wp(p)$

Знаходимо по графіку дотичної значення функції $h(t_2)$, яка буде рівною $h(t_2) = 1$. Визначаємо по графіку сталу часу, яка буде рівною $T = 320$ с. При значенні функції $h(t_1)$ величина часу $T = 200$ с.